

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

SOLITAIRE

KJÆRE PUBLIKUM

På samme måte som at jeg trodde at Berlinmuren ville vare evig før 1989, var det vanskelig å forestille seg en verden uten Norén før han gikk bort januar 2021.

Han var en skapende kraft som totalt dominerte svenske, og mange internasjonale scener i flere tiår.

Noréns familieskildringer, som startet med «Natten er dagens mor», traff mange oss unge teaterinteresserte, og hele kultur-Sverige for den del, med full styrke på begynnelsen av 80-tallet.

Vi så likhetene med de amerikanske forløperne, men de sto helt fritt likevel. Han hadde lagt til en ny form for ursinne til sjangeren, som nesten liknet en brist på kontroll. Som om han skrev stykkene sine uten en dramaturgisk plan og at det tilførte dem en slags autenticitet som gjorde dem ekstra treffende.

Da mine kamerater og jeg kom ut fra Dramatens lille scene etter å ha sett «Natten er dagens mor» i 1982, forsto vi at vi hadde vært med på noe avgjørende.

Etter 70-tallets delvis konforme politiske teater, pekte Norén ut en ny retning som virket mye mer potent enn slagordene som hadde begynt å falme.

Gjennom sin poesi hadde Norén allerede på 60-tallet fått et navn, og Suzanne Osten hadde arbeidet med to av Noréns tidlige stykker på 70-tallet. De var også gode, men det er ingen tvil om at det er dramatikken hans fra begynnelsen av 80-tallet, som ble hans absolutte gjennombrudd og som ga han den ledende posisjonen som han siden har beholdt.

Jeg så eller leste alt Norén skrev i den perioden. Akkurat da jeg på midten av 90-tallet syntes han var blitt for skikkelig for sitt eget beste

og tenderte til å reproducere underholdende, ondskapsfulle Norén-komedier, kom han med samlingen «De døde pjäserna».

Blant disse var «Rumäner» som jeg regidebuterte med i 1997 på Teater Galeasen. Norén gjorde en plutselig nedstigning til en annen verden, de ikke-privilegertes verden – en verden fylt av vold og med mennesker som lever i skyggene uten samme evne til å formulere seg som karakterene i hans tidligere stykker.

«Rumäner» var som et fragment eller skisse skrevet i svart hat, men med en stor ømhet for karakterene som befinner seg på et hotellrom i New York. Denne ømheden for karakterene ligger i bunn i all hans dramatik – uten sentimentalitet, men med en bakomliggende varme som gjør at man utholder det helvetet han beskriver.

Det var en forestilling og tekst som knyttet sammen det politiske og det poetiske teateret på en helt unik og ny måte.

Noen år senere kom «Personkrets 3:1», som jeg var så heldig å få være skuespiller i, og som dessuten ble regissert av Norén selv.

Et korverk fra bunnen av samfunnet, det være seg i Oslo, Berlin, eller Stockholm. Nok en gang gjorde Norén teatret relevant og viktig.

Forestillingen provoserte og fremkalte debatt og sterke følelser. Den fikk også en sjelden stor plass i mediene. Norén kunne her gå for langt og vise dårlig omdømme i noen situasjoner, men han tok rommet uten tanke på personlige konsekvenser.

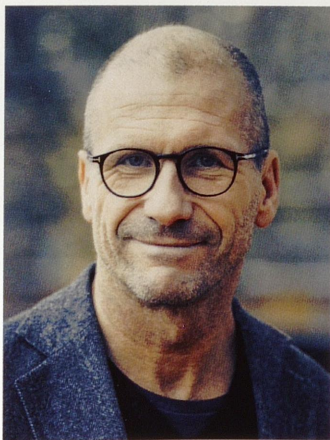
Det ga oss utøvere en følelse av stolthet og tilhørighet til et teater som igjen kunne utgjøre en forskjell takket være ham. Jeg er så glad for at jeg fikk oppleve de stundene.

I 2018 regisserte jeg «Høst og vinter» på Dramatens lille scene, samme scene som jeg 38 år tidligere hadde sett «Natten er dagens mor». Dette er også et av hans stykker om en dysfunksjonell familie, og de krangler hemningsløst en kveld og natt etter en søndagsmiddag.

En Norén-middag rett og slett, noe som faktisk har blitt et eget uttrykk i Sverige. Under en fin middag på Östermalm, er vi i denne forestillingen vitne til at dialogen mellom familiemedlemmene er så påtvinget og full i løgn at det gjør vondt. De har mistet sin evne til å elske og bli elsket. De banker løs på seg selv og hverandre så hardt, at de ved morgengry har revet ned hele fasaden og den sosiale konstruksjonen. De blir synlige for hverandre i all sin vakre og menneskelige armod.

Jeg forestiller meg at Norén skrev, skrev og skrev. Hamret løs dag etter dag på sin skrivemaskin for å nå frem, eller slå seg frem, til akkurat det øyeblikket av menneskelig sannferdighet.

Nå har det opphørt, som alt en dag gjør, men tekstene hans kommer til å leve lenge.

Stefan Larsson - Teatersjef

SOLITAIRE

Av Lars Norén

Regissør: Sofia Adrian Jupither

Scenograf: Erlend Birkeland

Lysdesigner: Ellen Ruge

Kostymedesigner: Maria Geber

Parykk- og maskedesigner: Peter Westerberg

Lyddesigner: Robin Auoja

Dramaturg: Anneli Dufva

Med:

Thérèse Brunnander

Per Burell

Otto Hargne

Irene Lindh

Marianne Nielsen

Andreas T Olsson

Mikaela Ramel

Siham Shurafa

Jonas Sjøqvist

Niklas Åkerfelt

Oppsettingen er en samproduksjon med Jupither Josephsson Theatre Company i samarbeid med og med skuespillere fra Dramaten i Stockholm, Folkteatern i Göteborg, Riksteatern i Sverige, Svenska Teatern i Helsingfors, Uppsala Stadsteater og Den Nationale Scene. «Solitaire» hadde urpremiere på Dramaten 29. januar 2022 og spiller deretter på samtlige samarbeidsscener.

Norgespremiere 5. mars 2022, Teaterkjelleren.

Varighet: 1 time og 40 minutt, ingen pause.

Publikumstjenesten

Solitaire : av Lars Norén

22g103079

Den Nationale Scene
Billetter: dns.no, tlf: 55 60 70 80, dns@dns.no
Foto: Mats Bäcker
Utforming & Trykk: Molvik Grafisk AS
Med forbehold om endringer og trykkfeil